

DOI <https://doi.org/10.66893/hevruta.2026.sre.41-76>

УДК 94(497.113 Srem)"18"(=411.16):314.1

Оригинални научни рад/Original scientific paper

Примљен/Received: 19. 8. 2025.

Прихваћен/Accepted: 1. 12. 2025.

Мср Радован Сремац, виши кустос

Независан истраживач

radovansremac@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-4999-4520>

Јевреји у Срему током прве половине 19. века. Формирање заједнице

Апстракт: Деветнаести век је период наставка борбе Јевреја за грађанске слободе. Током 18. века, осим у Земуну и Петроварадину, Јевреји се у Срему јављају тек спорадично као привремени трговци. Патент о толеранцији цара Јосифа II из 1782. године представља прву у низу законских мера којима су Јеврејима проширивана грађанска права. Све те мере, иако нису дозвољавале стално насељавање Јевреја у Срему, у многоме су омогућиле њихову трговину и привремени боравак. Тек 1840-их година Јеврејима ће бити дозвољено стицање некретнина. У раду су изнети пописи Јевреја у Срему у периоду од 1818. до 1847. године. Јеврејске породице досељене у Срем током прве половине 19. века представљају основу заједнице која ће тек од краја 19. и током првих деценија 20. века доживети свој процват.

Кључне речи: Јевреји, Срем, миграције, пописи становништва.

Готово цео 19. век представља период наставка борбе Јевреја за равноправност и грађанске слободе, уједно, то је и период када се највише постигло у остваривању тог циља. Подела Пољске 1772. године када је област Галиције¹ са бројном јеврејском популацијом припала Аустрији и деценију касније

¹ Процењује се да је 1772. године у области Галиције живело приближно 150.000 до 200.000 Јевреја, што је чинило 5–6,5% укупног становништва.

донет Патент о толеранцији цара Јосифа II² представљали су прекретнице и почетак масовније миграције Јевреја у јужне крајеве Монархије и њихово постепено насељавање Срема. Патенти Јосифа II дозвољавали су Јеврејима да закупљују земљу под условом да је сами обрађују, гарантовали су им слободу кретања и насељавања где год желе (осим у рударским насељима) и слободу вероисповести. Делимично им је било дозвољено да се баве занатима и пољопривредом, али им је и даље било забрањено да поседују некретнине. Предложено је да језик световне комуникације за Јевреје буде немачки, док би јеврејски остао у оквиру верских служби. Следећим декретом из 1787. године одређено је узимање нових, немачких, презимена, као и вођење матичних књига рођених на немачком језику.³ Сви ови законски акти имали су за последицу ширење пословања, највише трговине торбарењем, али и појавом јеврејских крчмара, месара и произвођача ракије, и то највише по селима где нису имали конкуренцију. Дакле, иако су званичне власти спречавале Јевреје да се населе у Срему, оне нису могле да спрече и њихову трговину, а управо ће трговина бити разлог што су Јевреји временом све више добијали дозволе за стални боравак. Прво званично стално насељавање Јевреја у Срему било је у Вуковару 1788. године, када су породице Саломона Цајзела и Јакоба Шмуцера добиле дозволу за стално насељавање.⁴

Током 1811. године донета је уредба која дозвољава Јеврејима бављење трговином, али само оном количином робе која се могла носити на леђима. Трговац је морао прво да добије

² Јосиф II је донео низ закона од којих је најзначајнији Патент о толеранцији и његови анекси (за Бохемију, Шлезију, за Ломбардију, за наследне аустријске земље и Беч). У оквиру овога, донет је патент *Systematica Gentis Judaicae Regulationis* за Угарску, а касније и за Хрватску, 1783. године, прелиминарни патент за Галицију 1785. године и „Правила за Јевреје Галиције“ 1789. године.

³ Ljiljana Dobrovšak, *Židovi u Srijemu: Od doseljenja do Holokausta*, (Vukovar: Državni arhiv u Vukovaru, 2017), 37–38.

⁴ Исто. Много више је било илегално насељених Јевреја, о чему говори молба из 1794. године, у којој је пет породица са 16 чланова тражило од Сремске жупаније дозволу да се трајно населе у Вуковару, наводећи да тамо живе већ неколико година, сакупљају коже и вуну и да имају изнајмљена складишта.

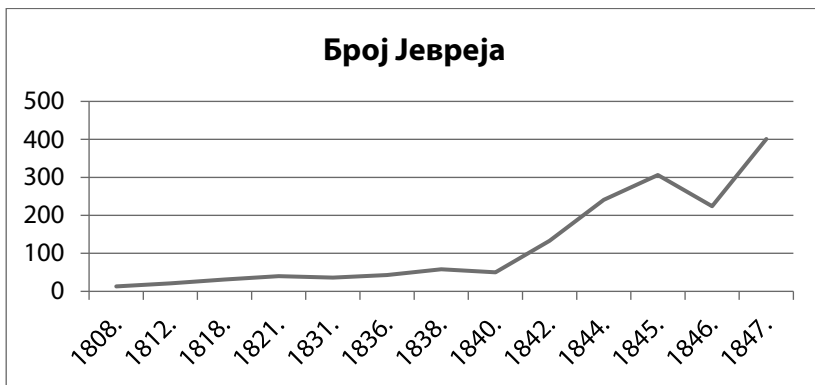
путну исправу од надлежне локалне власти како би се утврдило да ли продаје дозвољену или забрањену робу. Ова уредба је убрзала долазак Јевреја и њихову трговину у Срему. Следећа прекретница десила се 1840. године када је Угарски сабор укинуо нека од ограничења: Јеврејима је дато право да студирају и обављају занате, али су у својим радионицама могли имати само јеврејске калфе и шегрте; дозвољено им је да стичу земљу и бавете се свим трговинским активностима; као и да се трајно населе у свим градовима осим рударских.⁵ Управо је ова уредба омогућила јаче насељавање Јевреја тако да су од 1840. године када су насељавали само Вуковар, већ две године касније били у готово у свим местима цивилног дела Срема. Већина Јевреја који су тајно дошли у Сремску жупанију до 1840. године успела је да тамо остане, али у такозваном инквизиталном статусу, без непокретности, без кућа и сесионог земљишта. Неки су, уз прећутну дозволу управе вуковарског имања, стекли куће и земљу у неким селима, иако до 1840. године нису имали законски основ за то. Од 1842. године Јевреји су почели да купују куће и у Вуковару, наилазећи на отпор локалне трговачке класе и општине. Током 1843–1844. године Сабор је поново отворио питање еманципације, што је резултирало проширењем броја занимања којима су се могли бавити. Три године касније (1846), омогућено им је да буду ослобођени пореза на толеранцију једнократном куповином. Јевреји су временом заузимали све значајнију улогу у привреди Сремске жупаније, па су поред класичне трговине, постали и закупци властелинских права, права сакупљања шишарки и држања крчми у којима су се служила пића итд.

Према попису из 1840. године у Сремској жупанији је било 100.562 становника од чега 80 Јевреја у цивилном делу и 290 Јевреја у Војној граници.⁶ Током 1846. године у Сремској жупанији је било 56 Јевреја који су се бавили трговином, само један индустријом, два су се бавила пољопривредом, а три стручним

⁵ *Židovi na tlu Jugoslavije*. Katalog izložbe. Muzejski prostor, Zagreb, 14. IV - 12. VI 1988. Ur. A. Sorić. Стр. 137–138; Dobrovšak, *n. d.*, 39.

⁶ Elek Fényes, *Magyarország statisztikája*, (Pest: Trattner-Károlyi, 1842), 50, 52a.

занимањима (учитељ, лекар итд.).⁷ Жупанијско веће је 1847. године дозволило досељавање Јевреја и изразило жељу да Јевреји, поред осталих услова, треба да знају и „словенски језик“. Изгледа да су ове дозволе изазвале велик талас досељавања па је те године забележен 401 Јеврејин у цивилном делу Срема у односу на 224 из претходне године.

Број Јевреја у Вуковару															
Година	Породице	Удовице	Супруге	Мушки чланови породице	Женски чланови породице	Синови	Ћерке	Браћа и сестре	Слушкиње	Слуге	Рођаци	Укупно особа у дому	Трговци	Занатлије и радници	Закупци
1808.	5	1	3	5						1		13	4		
1812.	5	1	3	7	2				1	3		21	3		1
1818.	6	1	5	9	6				1	2	2	31	4		1
1820/1821.	7	1	6	11	7			1	3	3	2	40			
1831.	5	1	3	15	9				1	1	2	36	3		
1836.	5	1	5			14	14	2	1	2		43			
1838.	7		5			9	11	1	1	2	1	58	7		
1840.	11		9			12	12	1	1	1	2	50	8	1	1

⁷ Dobrovšak, n. d., 62.

Број Јевреја у цивилном делу Срема													
Година	Отац и мајка породице	Удовице	Супруге	Синови	Ћерке	Браћа и сестре	Рођаци	Слуге Јевреји	Слушкиње Јеврејке	Укупно Јевреја у дому	Трговци	Занатлије	Закупци
1842.	26	24	32	38	2	3	2	7		133	12	3	1
1844.	49	1	47	56	49	8	4	15	18	241	31	4	5
1845.	73	2	62	82	66	9	7	9	16	306	40	2	8
1846.	56	2	50	51	45	3	8	3	8	224	30	3	6
1847.	91	2	82	104	83	6	10	6	18	401	55	7	8

Нови проблеми за сремске Јевреје настали су у време револуције 1848/1849. године. Разлог томе је био што је већина јеврејских породица дошла у Срем из подручја мађарских жупанија (Бачка, Барања, Банат). Породичне и друге везе са завичајем условиле су тиме да они буду прожети мађарским националним препородом, посебно зато што су као привремено присутни трговци имали стална пребивалишта у мађарским жупанијама из којих су се доселили, а где су либерални закони олакшавали положај Јевреја у односу на ниску толеранцију према њима која је постојала у Краљевинама Хрватској и Славонији. Промађарски став Јевреја супротан народном (српском и хрватском) изазвао је нов талас антијеврејских поступака.⁸ Тек 1852. године донет је Патент којим је регулисано власништво над кућама за целу Монархију, осим за Војну границу, где је и даље било забрањено Јеврејима да поседују некретнине. Исте године донет је и патент који је регулисао оснивање јеврејских општина „друштвеним законом“ и обавеза вођења матичних књига рођених, венчаних и умрлих. Након његовог усвајања, општине су морале

⁸ Славко Гавриловић, *Јевреји у Срему у XVIII и првој половини XIX века*, (Београд: САНУ, 1989), 43–46. Нејеврејски трговци и занатлије су у више наврата тужили Јевреје са циљем њиховог протеривања, али без успеха. Слом револуције је зауставио и ова дешавања без икаквих промена у положају Јевреја.

да развију сопствена правила и ускладе их са Законом и да се организују као верска друштва. Већ наредне 1853. године поново су уведена ограничења, тј. забрана поседовања некретнина Јеврејима, али је онима који су купили некретнине између 1848. и 1853. године дозвољено да их задрже.⁹

Присуство Јевреја у Срему кроз поименичне спискове и детаљна социјална и економска слика јеврејских породица могу се пратити кроз пописе почевши од 1808. године. Све до 1840. године Јевреји су пописани само у Вуковару. Већ две године касније, 1842. пописани су у девет места Вуковарског, Румског и Илочког среза: Маркушица, Острово, Јармина, Стари Вуковар, Нуштар, Бобота, Трпиња, Рума и Илок. Током 1845. године Јевреји су пописани у 44 места: Баноштор, Бапска, Бачинци, Берак, Бобота, Бршадин, Вера, Визић, Габош, Дивош, Ердвик, Илача, Илок, Инђија, Јанковци, Јармина, Корођ, Кукујевци, Лежимир, Љуба, Маринци, Маркушица, Моловин, Негославци, Нештин, Нови Вуковар, Нуштар, Острово, Пачетин, Свилош, Свињаревци, Сот, Стари Вуковар, Сусек, Товарник, Тординци, Трпиња, Церић, Чаковци, Чалма, Черевећ, Шаренград и Шид. Две године касније Јевреји насељавају 49 места Сремске жупаније: Бановци, Баноштор, Бачинци, Берак, Бингула, Бобота, Бршадин, Вера, Визић, Вуковар, Габош, Гибарац, Дивош, Ердвик, Илача, Илок, Јазак, Јанковци, Јармина, Корођ, Кукујевци, Лежимир, Ловас, Љуба, Маринци, Маркушица, Миклушевци, Моловин, Негославци, Нештин, Новак, Нуштар, Острово, Пачетин, Петровци, Свињаревци, Сот, Сотин, Сусек, Товарник, Тординци, Трпиња, Церић, Чаковци, Чалма, Черевећ, Шаренград, Шид и Шуљам. Оваква ситуација омогућила је оснивање јеврејских општина, формирање административних граница рабината и увођење матичних књига: Вуковар општина 1832. или 1837, матичне књиге од 1850. године; Илок општина 1852. и исте године уведене матичне књиге, Шид средина 19. века, Рума средина 19. века итд.¹⁰ Цео 19. век је био окарактерисан микромиграцијама јеврејских породица. Често су се поједине породице, тражећи боље услове живота и трговине, се-

⁹ Исто.

¹⁰ Dobrovšak, *n. d.*, 152.

лили из једног у друго место. Са друге стране, код ондашњих Јевреја је изгледа постојао обичај да мушкарац након женидбе остане да живи у месту становања своје супруге. Када се посматрају Илок, Вуковар, Сремска Митровица и Бачка Паланка, закључује се да је то случај са више од половине бракова.¹¹ Крајем 19. и почетком 20. века интензитет тих миграција се смањује. Време просперитета јеврејских заједница у овим крајевима наступило је након добијања статуса пуноправних грађана Хабзбуршке монархије крајем 19. века. Увидом у матичне књиге јеврејских рабината у Срему и у спискове жртава Холокауста Јад Вашема, закључује се да је више од половине породица пописаних 1847. године живело у Срему све до почетка Другог светског рата. То потврђује да су политичке околности прве половине 19. века, посебно почетком пете деценије тог века, и породице досељене у том контексту представљале формирање јеврејске заједнице у Срему, њене консолидације и основе за даљи развој.

Прилог: Пописи Јевреја у Срему током прве половине 19. века¹²

Вуковар, 1808. године ¹³								
Име и презиме	Отац породице	Удовице ¹⁴	Укупно	Супруге	Мушки чланови породице	Слуге	Укупно особа у дому	Трговци
Саламон Цајзел	1		1	1	2		4	1
Јакобус Шмуцер	1		1	1	2	1	5	1
Саламон Оберсон	1		1	1	1		3	1
Катарина Абрахам		½	½				½	1
Укупно	3	½	3 ½	3	5	1	12 ½	4

¹¹ Радован Сремац, Емил Клајн, *Јевреји у Шиду*, (Шид: Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ Шид, 2014), 18–19.

¹² Пописи су делимично објављени у Гавриловић, *Јевреји у Срему*, 43–46; Lj. Dobrovšak, *Židovi u Srijemu: Od doseljenja do Holokausta*, (Vukovar: Državni arhiv u Vukovaru, 2017), 55–60.

¹³ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1810_F_0001_p_0010

¹⁴ Удовица се рачуна као пола оца породице.

Вуковар, 1812. године ¹⁵										
Име и презиме	Отац породице	Удовице	Супруге	Мушки чланови породице	Женски чланови породице	Слушкиње	Слуге	Укупно особа у дому	Трговци	Закупници
Филип Хандлер	1		1	3	1	1	2	9		1
Јакоб Шмуцер	1		1	2			1	5	1	
Саламон Оберсон	1		1	1	1			4	1	
Гашпар Цајзел	1							1	1	
Катарина Абрахам		½		1				1 ½		
Укупно	4	½	3	7	2	1	3	20 ½	3	1

Вуковар, 1818. године ¹⁶										
Име и презиме	Отац породице	Удовице	Супруге	Мушки чланови породице	Женски чланови породице	Слуге и слушкиње	Рођаци	Укупно особа у дому	Трговци	Закупци
Филип Хандлер	1		1	4	2	2	1	11		1
Саламон Оберсон	1		1	2	2			6	1	
Гашпар Цајзел	1		1	1				3	1	
Херш Шмуцер	1		1		2			4	1	
Јулијана Шмуцер		1		1				1 ½		
Јакоб Шмуцер	1		1	1		1	1	5	1	
Укупно	5	1	5	9	6	3	2	30 ½	4	1

¹⁵ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1812_F_0001_p_0033

¹⁶ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1818_F_0001_p_0060

Вуковар, 1831. године ¹⁷												
Име и презиме	Отац или мајка породице	Удовице	Супруге	Мушки чланови породице	Женски чланови породице	Рођаци	Слуге и слушкиње	Укупно особа у дому	Краве	Коњи	Трговци	Годишњи приход
Филип Хандлер	1		1	4	2	1	2	11	2	2	1	200
Саламон Оберсон	1			3	5			9				
Гашпар Цајл	1		1	3				5		1	1	16
Абрахам Шмуцер	1		1	4	2	1		9		2	1	16
Јулијана Хамбургер		1		1				2				
Укупно	4	1	3	15	9	2	2	36	2	5	3	232

Вуковар, 1838. године ¹⁸										
Име и презиме	Отац	Супруге	Синови	Ђерке	Браћа и сестре	Рођаци	Слуге и слушкиње Јевреји	Укупно Јевреја у дому	Трговци	Годишњи приход
Бернхард Хандлер	1	1	1	1			3	7	1	
Бенедик Хандлер	1	1	1	3	1	1		9	1	300
Саламон Оберсон	1		2	2				5	1	100
Абрахам Шмуцер	1	1	4	3				9	1	200
Абрахам Хамбургер	1	1		1				3	1	100
Леополд Цизл	1							1	1	100
Леополд Штајн	1	1	1	1				4	1	100
Укупно	7	5	9	11	1	1	3	58	7	900

¹⁷ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1832_F_0001_p_0005

¹⁸ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1838_F_0001_p_0151

Вуковар, 1840. године ¹⁹												
Име и презиме	Отац породице	Супруге	Синови	Ћерке	Браћа и сестре	Рођаци	Слуге и слушкиње Јевреји	Укупно Јевреја у дому	Трговци	Занатлије и радници	Закупци	Годишњи приход
Бенедик Хандлер	1	1	1	4				7	1			300
Абрахам Шмуцер	1	1	1	2				5	1			20
Маурицијус Шмуцер	1	1	1					3		1		250
Јакоб Боровиц	1	1	2	2			1	7			1	750
Леополд Цајзл	1	1			1			3	1			200
Маркус Хандлер	1							1	1			20
Самуел Сингер	1	1	1	2		1		7	1			400
Јозеф Рот	1	1	5	1				8	1			300
Саламон Фуман	1	1				1	1	4	1			150
Абрахам Хамбургер	1	1	1	1				4	1			80
Јулијана Хамбургер	1							1				
Укупно	11	9	12	12	1	2	2	50	8	1	1	2470

Вуковарски и Илочки срез, 1842. година ²⁰													
Име и презиме	Место	Отац или мајка породице	Супруге	Синови	Ћерке	Браћа и сестре	Рођаци	Слуге и слушкиње Јевреји	Укупно Јевреја у дому	Трговци	Занатлије	Закупници	Годишњи приход
Јакоб Дирнабх	Маркушица	1	1					1	3				200
Маркус Фишер	Острово	1	1						2				200
Адам Фирст	Јармина	1	1	2					4				300

¹⁹ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1841_F_0001_p_0023

²⁰ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1842_F_0001_p_0098

Јакоб Боровиц	Стари Вуковар	1	1	2	2				6			1	400
Самуел Сингер	Стари Вуковар	1	1	1	3		1	1	8	1			300
Јулијана Хамбургер	Стари Вуковар	1							1				
Леополд Цајзл	Стари Вуковар	1	1	1		1		1	5	1			100
Мориц Шмуцер	Стари Вуковар	1	1	1				2	5				50
Абрахам Шмуцер	Стари Вуковар	1	1	2	3				7	1			50
Абрахам Хамбургер	Стари Вуковар	1	1		1				4				
Маркус Хандлер	Стари Вуковар	1							1				
Израел Голдман	Стари Вуковар	1	1	2	2				6				
Бенедик Хандлер	Стари Вуковар	1	1	1	4				7	1			350
Јозеф Рот	Стари Вуковар	1	1	5			1		8	1			300
Јакоб Фукс	Стари Вуковар	1	1	1	3				6				200
Исак Попер	Стари Вуковар	1	1	2	1				5				100
Јакоб Штраус	Нуштар	1	1		1	1	1	1	6	1			800
Јозеф Спади	Нуштар	1	1						2		1		200
Јакоб Штер	Нуштар	1	1	2	1			1	6		1		300
Хајнрих Кон	Бобота	1	1	1	1				4	1			600
Саламон Реховски	Трпиња	1	1	2	2				6	1			100
Јакоб Полак	Рума	1	1	2	5			1	10	1			140
Игнац Вортман	Илок	1	1		3				5	1			200
Јакоб Флеш	Илок	1	1		1			1	4	1			300
Укупно		24	22	27	33	2	3	9	121	11	2	1	5190

Румски срез, 1842/1843. година ²¹									
Име и презиме	Место	Отац породице	Супруге	Синови	Ћерке	Укупно особа у дому	Трговци	Занатлије	Годишњи приход
Јакоб Полак	Инђија	1	1	3	4	9	1		80
Филип Бонди	Рума	1	1	1		3		1	100
Укупно		2	2	4	4	12	1	1	180

Илочки срез, 1845. године ²²							
Ред. број	Име	Презиме	Старост	Статус	Занимање	Место	Годишњи приход
1	Игнац	Вортман	40	Одрастао	Трговац	Илок	750
2	Јулијана, супруга		32			Илок	
3	Фани, ћерка		6			Илок	
4	Ленчи, ћерка		4			Илок	
5	Терезија, ћерка		2			Илок	
6	(син)		½ / 12			Илок	
7	////						
8	Абр:	Бреслау-ер	62	Одрастао	Трговац	Илок	500
9	Терезија, супруга		45			Илок	
10	Мидла, ћерка		8			Илок	
11	Маркус, зет	Ланг	34	Одрастао	Трговац	Илок	
12	Малчи, ћерка Аб:		22				

²¹ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1845_F_0001_p_0031

²² Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1845_F_0001_p_0031

13	Маркус	Клајн	21	Младић	Трговац	Визић	100
14	Јакоб	Флеш	33	Одрастао	Квестор	Сусек	200
15	Савета, су-пруга		28			Сусек	
16	Милчи, ћерка		3			Сусек	
17	Давид	Розневик	28	Одрастао	Квестор	Сви-лош	100
18	Сали, супруга		25			Сви-лош	
19	Јакоб, син		8/16			Сви-лош	
20	Леополд	Флеш	34	Одрастао	Квестор	Не-штин	500
21	Терезија, су-пруга		22			Не-штин	
22	Розалија, ћерка		1			Не-штин	
23	Адам	Штерн	48	Одрастао	Квестор	Љуба	100
24	Ева, супруга		36			Љуба	
25	Лазар, син		16			Љуба	
26	Петар, син		11			Љуба	
27	Давид, син		9			Љуба	
28	Ана, ћерка		7			Љуба	
29	Ева, ћерка		5			Љуба	
30	Розалија, ћерка		9			Љуба	
31	Маркус	Бергер	34	Одрастао	Квестор	Моло-вин	100
32	Елизабета, су-пруга		30			Моло-вин	
33	Леополд, син		15			Моло-вин	
34	Мориц, син		9			Моло-вин	
35	Јакоб, син		6			Моло-вин	
36	Була, ћерка		4			Моло-вин	

37	Сара, ћерка		3				Моло- вин	
38	Исак, син		1				Моло- вин	
39	Јакоб	Мађар	Доселио се из Паланке у Сот и умро. Његова удовица и деца живе код њених родитеља у Паланци.					

Ердевички срез, 1844. године ²³												
Име и пре- зиме	Место	Отац и мајка породице	Супруге	Синови	Ћерке	Браћа и сестре	Рођаци	Слуге Јевреји	Укупно особа	Трговци	Занатлије	Годишњи приход
Давид Боровиц	Ердевик	1	1					1	3	1		200
Мојзес Грин	Ердевик	1	1	2	3				7		1	150
Игнац Штерн	Дивош	1	1	4	3			1	9	1		300
Јакиб Краус	Чалма	1	1		1		1		4	1		400
Игнац Циглер	Лежимир	1	1	1				1		1		250
Јозеф Розенберг	Бачинци	1	1	3					5	1		300
Леополд Ледерер	Кукујевци	1	1		1			1	4	1		300
Игнац Штајнер	Шид	1	1	3		1			6	1		300
Јакоб Бреслауер	Бапска	1	1	3					5	1		400
Укупно		9	9	16	8	1	1	4	43	8	1	2600

²³ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1845_F_0001_p_0031

Товарнички срез, 1843. године ²⁴			
Име и презиме	Старост	Место	Напомена
Катарина Штајн, удовица	48	Јанковци	Живи у сеоском дому.
Маурицијус, син	16	Јанковци	
Давид, син	4	Јанковци	
Ана, ћерка	20	Јанковци	
Терезија, ћерка	12	Јанковци	
Леополд Фурман	33	Свињаревци	
Франциска, супруга	31	Свињаревци	
Ана, ћерка	10	Свињаревци	
Трезина, ћерка	7	Свињаревци	
Јозеф, син	1 ½	Свињаревци	
Игнац Грин, станар	20	Свињаревци	Из Ловаса
Клара Фукс, слушкиња	15	Свињаревци	Из Винковаца
Маурит. Херцог	34	Берак	Живи у сопственој кући.
Франциска, супруга	32	Берак	
Филип, син	8	Берак	
Јакоб, син	5	Берак	
Розалија, ћерка	9	Берак	
Симеон Браун	30	Чаковци	Живи у сопственој кући.
Розалија, супруга	24		
Леополд Штајн	35	Негославци	Живи у сопственој кући.
Франциска, супруга	29	Негославци	
Самуел, син	10	Негославци	
Терезија, ћерка	8	Негославци	
Мориц, син	6	Негославци	
Херман, син	1	Негославци	
Ева Раконица, слушкиња ²⁵	18	Негославци	
Самуел Кениг	32	Сотин	
Розалија, супруга	28	Сотин	
Марија, ћерка	3	Сотин	
Терезија, слушкиња	17	Сотин	

²⁴ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1845_F_0001_p_0031

²⁵ Из Петроваца. Напомена: није јасно о којем месту се ради будући да постоје Петровци и у српском и у хрватском делу Срема и (Бачки) Петровац.

Израел Грин	29	Ловас	
Розалија, супруга	25	Ловас	
Франциска, слушкиња	18	Ловас	
Јозеф Клајн, слуга	15	Ловас	
Саламон Фурман	55	Ловас	
Марија, супруга	50	Илача	
Леополд, слуга	20	Илача	
Голди, слушкиња	18	Илача	
Мауритиус(?) Бреслауер	26	Шаренград	
Софија рођена Моргенштерн, супруга	20	Шаренград	
Саламон, син	1	Шаренград	
Ева Шпицер, слушкиња	20	Шаренград	Из Паланке
Хенрик Шенфелд	48	Товарник	
Катарина, супруга	35	Товарник	
Терезија, ћерка	17	Товарник	
Розалија, ћерка	8	Товарник	
Итарци, ћерка	6	Товарник	
Филип, син	4	Товарник	
Елизабета, слушкиња	20	Товарник	Из Баната

Вуковарски срез, 1844. године ²⁶													
Име и презиме	Место	Отац породице	Супруге	Синови	Ћерке	Браћа и сестре	Рођаци	Слуге и слушкиње	Укупно	Трговци	Занатлије	Закупници	Годишњи приход
Абрахам Шмуцер	Стари Вуковар	1	1	1	2			1	6	1			100
Маурицијус Шмуцер	Стари Вуковар	1	1	1				1	4		1		150

²⁶ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1845_F_0001_p_0031

Бенедик Хан-длер	Стари Вуковар	1	1	1	5				8	1			200
Леополд Цајзл	Стари Вуковар	1	1	2		2		2	8	1			200
Абрахам Хамбургер	Стари Вуковар	1	1		1				3	1			50
Јакоб Боровиц	Стари Вуковар	1	1	2	1	1		1	7	1			400
Јакоб Фукс	Стари Вуковар	1	1	1	3				6	1			150
Израел Голдман	Стари Вуковар	1	1	3	3				8			1	120
Филип Хендел	Стари Вуковар	1						1	2	1			100
Абрахам Лустиг	Стари Вуковар	1	1	1					3	1			100
Игнац Попер	Стари Вуковар	1	1	3	2				7	1			100
Јозеф Рот	Стари Вуковар	1	1	3	1				6	1			80
Фридерик Сингер	Стари Вуковар	1	1	3	2	1		4	12	1			500
Самуел Сингер	Стари Вуковар	1	1	1	2			1	1	7	1		250
Маркус Вајс	Стари Вуковар	1	1		1				3	1			100
Саламон Решовски	Трпиња	1	1	2	2	1			7	1			100
Симеон Силбергер	Бршадин	1	1	1					3	1			25
Саламон Гертнер	Вера	1	1		1				3	1			100
Хенрик Кон	Бобота	1	1	1	1			2	6	1			200
Мојзес Шлезингер	Пачетин	1	1		1			2	5	1			100
Самуел Краус	Тординци	1	1					1	2	5		1	100
Александер Хирт	Корођ	1	1		1			1	4			1	100
Маркус Лангер	Габош	1	1			1			3			1	60
Јакоб Дирнбах	Маркушица	1	1	1	1			1	5	1			100

Адам Фирст	Јармина	1	1	1				3	1			30	
Маркус Фишер	Острово	1	1		1	1		1	5	1		70	
Јакоб Штраус	Нуштар	1	1	2				1	5	1		60	
Јакоб Спади	Нуштар	1	1					2		1		30	
Јакоб Голд-штајн	Церић	1	1					2		1	1	100	
Елиас Баум	Маринци	1	1					2	1			70	
Укупно		30	29	30	31	7	3	20	150	23	3	5	3785

Ердевички срез, 1845. године ²⁷										
Отац или мајка породице	Место	Отац	Супруге	Синови	Ћерке	Браћа и сестре	Слуге Јевреји	Укупан број Јевреја у дому	Трговци	Годишњи приход
Бернанд Краус	Чалма	1	1		1	1		4	1	800
Јакоб Бреслауер	Бапска	1	1	3				5	1	300
Игнац Циглер	Лежимир	1	1	1				3	1	250
Игнац Штерн	Дивош	1	1	4	2			8	1	300
Давид Боровиц	Ердевик	1	1				1	3	1	200
Мојзес Грин	Ердевик	1	1	2	4			8		150
Леополд Ледерер	Кукујевци	1	1		1			3	1	800
Јозеф Розенберг	Бачинци	1	1	3				5	1	450
Игнац Штајнер	Шид	1	1	3		1		6	1	600
Абрахам Лустиг	Шид	1	1	1				3	1	450
Укупно		10	10	17	8	2	1	48	9	4300

²⁷ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1846_F_0001_p_0012

Товарнички срез, 1845. године ²⁸											
Отац или мајка породице	Отац или мајка породице	Супруге	Синови	Ђерке	Браћа и сестре	Слуге и слушкиње Јевреји	Укупан број Јевреја у дому	Трговци	Закупци	Годишњи приход	
										Расход	Приход
Хенрик Шенфелд	1	1	1	1			4	1		400	400
Леополд Фурман	1	1					2	1		200	200
Маурицијус Херцог	1	1	1			1	4	1		500	400
Саламон Вајс	1	1					2	1		100	150
Саламон Фурман	1	1	2	1		2	7		1	1000	1250
Габор Вајс	1	1					2	1		100	150
Маурицијус Бреслауер	1	1	1			1	4	1		300	400
Бернхард Брах	1						1			100	120
Игнац Боровиц	1	1	1	1	2		5			200	220
Фани удовица Штајн	1			3	1		5			100	100
Укупно	10	8	6	6	3	3	36	3	1	3000	3390

Румски срез, 1845. година ²⁹										
Отац или мајка породице	Место	Отац	Супруге	Синови	Ђерке	Слуге	Укупно особа у дому	Трговци	Годишњи приход	
Јакоб Полак	Инђија	1	1	3	4	1	10	1	120	

²⁸ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1846_F_0001_p_0012

²⁹ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1846_F_0001_p_0012

Илочки срез, 1845. године ³⁰						
Ред. број	Име	Презиме	Место	Занимање	Старост	Годишњи приход (фл)
1	Игнац	Вортман	Илок	Трговац	34	500
2	Јулијана, супруга		Илок		34	
3	Фани, ћерка		Илок		8	
4	Ленчи, ћерка		Илок		5	
5	Рези, ћерка		Илок		3	
6	Емануел, син		Илок		8/12	
7	Неги, слушкиња		Илок		22	
8	Маркус	Ланг	Илок	Трговац	30	
9	Мими, супруга		Илок		20	400
10	Д. В.	Клајн	Илок	Закупац	30	500
	Ленчи, супруга		Илок		20	
	Игнац	Хандлер, уздржаван	Илок		22	
	Маркус	Бергер	Сот	Трговац	38	40
	Елизабета, супруга		Сот		39	
	Леополд, син		Сот		15	
	Маурицијус, син		Сот		9	
	Јакиб, син		Сот		6	
	Барбара, ћерка		Сот		5	
	Исак, син		Сот		3	
	Сара, ћерка		Сот		1	
	Адам	Штерн	Љуба	Трговац	48	50

³⁰ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1846_F_0001_p_0012

	Франциска, супруга		Љуба		44	
	Лазар, син		Љуба		16	
	Петар, син		Љуба		12	
	Давид, син		Љуба		10	
	Ана, ћерка		Љуба		17	
	Ева, ћерка		Љуба		14	
	Розалија, ћерка		Љуба		2 6/12	
	Леополд	Флеш	Нештин	Трговац	36	140
	Терезија, супруга		Нештин		30	
	Розалија, ћерка		Нештин		1	
	Сара, слушкиња		Нештин		14	
	Маркус	Ујхељи	Нештин		10	
	Маркус	Клајн	Визић	Трговац	25	15
	Јулијана, супруга		Визић		20	
	Јакоб	Флеш	Сусек		34	100
	Савета, супруга		Сусек		28	
	Милчика, ћерка		Сусек		4	
	Мими, слушкиња		Сусек		16	
	Давид	Розинг	Свилош	Трговац	28	30
	Сали, супруга		Свилош		24	
	Јакоб, син		Свилош		1 6/12	
	Мориц	Шпицер	Баноштор	Трговац	36	125
	Марија, супруга		Баноштор		30	
	Терезија	Симон	Баноштор	усвојена ћерка	6	
	Игнац	Вилхелм	Черевих	Трговац	31	1400
10	Јозефина, супруга		Черевих		21	

11	Бертодус, син		Черевих		1	
12	Фани, сестра		Черевих		16	
13	Господар Јозеф	Левит	Черевих	Хирург	28	

Вуковарски срез, 1845. година ³¹															
Име и презиме	Место	Отац	Мајка	Укупно	Супруге	Синови	Ћерке	Браћа и сестре	Рођаци	Слуге и слушкиње	Укупно особа у дому	Трговци	Занатлије	Закупници	Годишњи приход
Јакоб Боровиц	Стари Вуковар	1		1	1	2	1				4	1			300
Фридерик Сингер	Стари Вуковар	1		1	1	4	2			3	10	1			400
Самуел Сингер	Стари Вуковар	1		1	1	1	2		1		5	1			100
Бенедик Хандлер	Стари Вуковар	1		1	1	1	4			1	7	1			80
Леополд Цајзл	Стари Вуковар	1		1	1	2		1		1	5	1			80
Јакоб Фукс	Стари Вуковар	1		1	1	2	3				6	1			60
Исак Попер	Стари Вуковар	1		1	1	2	2				5	1			40
Абрахам Шмуцер	Стари Вуковар	1		1	1	3	2				6	1			50
Мориц Шмуцер	Стари Вуковар	1		1	1	1					2		1		100
Катарина Рот	Стари Вуковар		1	1		3					3				
Херман Хендлер	Стари Вуковар	1	1						1		1	1			30
Бех Голдштајн	Стари Вуковар			1	1	3	5				9	1			10

³¹ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1846_F_0001_p_0012

Аврам Хамбургер	Стари Вуковар	1		1	1		1				2	1			10
Мојзес Шлезингер	Пачетин	1		1	1		1			1	3			1	200
Хенрик Кон	Бобота	1		1	1	1				2	4	1			400
Симон Силбергбергер	Бршадин	1		1	1	1					2	1			20
Самуел Решовски	Трпиња	1		1	1	2	2			2	7	1			50
Јозеф Хилер	Нови Вуковар	1		1							1	1			500
Александер Хирт	Корођ	1		1	1	1	1			2	6			1	100
Самуел Краус	Тординци	1		1	1				2		4			1	120
Маркус Лангер	Габош	1		1	1	1		1			4			1	70
Јакоб Дирнбах	Маркушица	1		1	1	1	1			2	6	1			100
Адам Фирст	Јармина	1		1	1	1					3	1			80
Маркус Фишер	Острово	1		1	1		1	1			4				50
Саламон Гистнер	Вера	1		1	1		1				3	1			50
Давид Голдштајн	Вера								1		1				
Терезија Голдштајн	Вера								1		1				
Јакоб Спади	Нуштар	1		1	1						2			1	30
Јакоб Штраус	Нуштар	1		1	1	2					4		1		50
Јакоб Голдштајн	Церић	1		1	1						2			1	30
Елиас Баум	Маринци	1		1	1						2				40
Укупно		27	2	28	26	34	29	3	6	14	124	18	2	6	3150

Товарнички срез, 1845. године ³²		
Име и презиме	Место	Напомена
Хенрик Шенфелд	Товарник	
Катарина, супруга	Товарник	
Розалија, ћерка	Товарник	
Станци, ћерка	Товарник	
Филип, син	Товарник	
Саламон Фурман	Илача	
Јозефа, супруга	Илача	
Симеон Хан, рођак	Илача	
Нети, слушкиња	Илача	
Симеон Браун	Чаковци	Живи у сопственом до- му
Розалија, супруга	Чаковци	
Адалберт, син	Чаковци	
Фани, слушкиња	Чаковци	Из Паланке
Мориц Херцог	Берак	Живи у сопственом до- му
Фани, супруга	Берак	
Филип, син	Берак	
Јакоб, син	Берак	
Адолф, син	Берак	
Розалија, ћерка	Берак	
Мартин Патурерић, слуга из Плавe	Берак	
Катарина Штајн, удовица	Јанковци	
Мориц, син	Јанковци	
Адолф, син	Јанковци	
Давид, син	Јанковци	
Нети, ћерка	Јанковци	
Терезија, ћерка	Јанковци	
Леополд Фурман	Свињаревци	Живи у сопственом до- му
Фани, супруга	Свињаревци	

³² Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1846_F_0001_p_0025

Нети, ћерка	Свињаревци	
Трези, ћерка	Свињаревци	
Јозефа, ћерка	Свињаревци	
Мориц Бреслауер	Шаренград	
Сали, супруга	Шаренград	
Хајнрих, син	Шаренград	
Фани Штајн, удовица	Негославци	Живи у сопственом до- му
Самуел, син	Негославци	
Терезија, ћерка	Негославци	
Мориц, син	Негославци	
Херман, син	Негославци	

Илочки срез, 1844. година ³³						
Ред. број	Име	Презиме	Место	Занимање	Старост	Годишњи приход (фл)
1.	Абрахам	Бреслау- ер	Илок	Трговац	54	160
2.	Терезија, супруга		Илок		48	
3.	Мими, ћерка		Илок		18	
4.	Малчи, ћерка		Илок		9	
5.	Игнац	Вортман	Илок	Трговац	31	200
6.	Јулијана, супруга		Илок		30	
7.	Фани, ћерка		Илок		6	
8.	Ленчи, ћерка		Илок		4	
9.	Рези, ћерка		Илок		2	
10.	Леополд	Флеш	Нештин	Трговац	36	80
11.	Терезија, супруга		Нештин		25	
12.	Розалија, ћерка		Нештин		2	
14	Маркус	Клајн	Визић	Трговац	25	40
15	Јулијана, супруга		Визић		20	
16	Јакоб	Флеш	Сусек		34	140

³³ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1846_F_0001_p_0025

17	Савета, супруга		Сусек		30	
18	Давид	Розинг	Свилош	Трговац	32	60
19	Сали, супруга		Свилош		28	
20	Игнац	Вилхелм	Черевих	Трговац	27	120
21	Јозефа, супруга		Черевих		23	
22	Франциска, сестра		Черевих		15	

Румски срез, 1845. година ³⁴									
Име и презиме	Место	Отац	Супруге	Синови	Ћерке	Слуге	Укупно особа у дому	Трговци	Годишњи приход
Јакоб Полак	Инђија	1	1	3	4	1	10	1	120

Ердевички срез, 1844. година ³⁵											
Име и презиме	Место	Отац и мајка породице	Супруге	Синови	Ћерке	Браћа и сестре	Слушкиње Јеврејке	Укупно особа у дому	Трговци	Занатлије и радници	Годишњи приход
Бернанд Краус	Чалма	1	1		1	1		4	1		400
Јакоб Бреслауер	Бапска	1	1	3				5	1		300
Игнац Циглер	Лежимир	1	1	1				3	1		250
Игнац Штерн	Дивош	1	1	4	2			8	1		300
Давид Боровиц	Ердевик	1	1				1	3	1		200
Мојзес Грин	Ердевик	1	1	2	4			8		1	150
Саламон Штерн	Бингула	1	1					2	1		150
Леополд Ледерер	Кукујевци	1	1		1			3	1		500
Јозеф Розенберг	Бачинци	1	1	3				5	1		300

³⁴ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1846_F_0001_p_0025

³⁵ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1846_F_0001_p_0025

Игнац Штајнер	Шид	1	1	1	2			5	1		300
Абрахам Лустиг право Фукс	Шид	1	1	3		1		6		1	400
Укупно		11	11	17	10	2	1	52	9	2	3250

Румски срез, 1846/47. година ³⁶												
Име и презиме	Место	Отац породице	Супруге	Синови	Терке	Браћа и синови	Слуге и слушкиње	Укупно Јевреја у дому	Трговци	Занатлије	Закупци	Годишњи приход
Филип Левен- хајм	Буђановци	1						1	1			30
Саламон Циприс	Брестач	1	1	2				4	1			60
Адолф Циприс	Суботиште	1	1	1				3	1			50
Маркус Штајн	Добринци	1	1					2	1			60
Јакоб Брик	Краљевци	1	1	1	1			4	1			30
Игнац Боровиц	Мали Ра- динци	1	1	2	2			6	1			20
Јакоб Полак	Инђија	1	1	3	3			8	1			120
Маурицијус Клајн	Рума	1	1	1			1	4		1		100
Јозеф Фелнер	Рума	1	1				1	3	1			100
Јакоб Рајцер	Рума	1	1	1	1		1	5	1			100
Абрахам Цвибах	Рума	1	1		2			4	1			40
Михаел Блејер	Рума	1	1					2			1	24
Давид Бухбин- дер	Рума	1	1	1	2		1	6	1			40
Волфганг Вех- слер	Рума	1	1	2				4	1			30
Маурицијус Ле- бовиц	Рума	1	1	1				3		1		20
Натан Бергер	Рума	1	1	1	2			5	1			24
Бернхард Ду- шински	Рума	1	1				1	3	1			120
Игнац Весл	Рума	1				1		2			1	40
Укупно		18	16	16	13	1	5	69	14	2	2	1000

³⁶ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1847_F_0001_p_0035

Вуковарски срез, 1847. година ³⁷														
Име и презиме	Место	Отац или мајка породице	Супруге	Синови	Ћерке	Браћа и синови	Рођаци	Слуге и слушкиње Јевреји	Остали	Укупно Јевреја у дому	Трговци	Занатлије и радници	Закупци	Годишњи приход
Бенедик Хандлер	Вуковар	1	1	1	4					7	1			140
Фридерик Сингер	Вуковар	1	1	4	2			1	2	11	1			400
Јакоб Боровиц	Вуковар	1	1	1						3				200
Абрахам Шмуцер	Вуковар	1	1	2	2					6	1			50
Мориц Шмуцер	Вуковар	1	1	1	1				3	7		1		100
Абрахам Хамбургер	Вуковар	1	1	1	1					4	1			200
Јаков Фукс	Вуковар	1	1	2	4	1				9	1			400
Самуел Сингер	Вуковар	1	1				1	1	1	5	1			
Мојзес Шлезингер	Вуковар	1	1	1	1					4			1	220
Маркус Вајс	Вуковар	1	1		1					3	1			100
Леополд Цајзл	Вуковар	1	1	2	1					5	1			100
Исак Попер	Вуковар	1	1	2	3					7	1			100
Адолф Сор	Вуковар	1	1							2	1			60
Херман Хан	Вуковар	1	1	2	1					5	1			80
Катарина Рот	Вуковар	1		2						3				20

³⁷ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1847_F_0001_p_0035

Фридерик Басиц	Вуковар	1								1				200
Мојзес Шлезингер	Пачетин	1	1		1			1		4	1			200
Хенрик Кон	Бобота	1	1	1				2		5	1			400
Симон Силбергбергер	Бршадин	1	1	2						4			1	50
Самуел Решовски	Трпиња	1	1	2	2					6	1			200
Александер Хирт	Корођ	1	1	1	1			2	1	7				100
Самуел Краус	Тординци	1	1							2				120
Маркус Лангер	Габош	1	1	1				1		4	1		1	70
Јакоб Дирнбах	Маркушица	1	1	1	1					4	1		1	80
Адам Фирст	Јармина	1	1	1						3				80
Маркус Фишер	Острово	1	1		1	1				4	1			50
Саламон Гартнер	Вера	1	1		1					3	1			100
Давид Голдштајн	Вера	1						1		2				100
Терезија Голдштајн	Вера	1	1					1		3				50
Јакоб Спади	Нуштар	1	1							2			1	30
Јакоб Штраус	Нуштар	1	1	2						4		1	1	50
Јакоб Голдштајн	Церић	1	1							2				30
Елиас Баум	Маринци	1	1							2				40
Укупно		33	30	32	28	2	5	7	6	143	19	2	6	4220

Товарнички срез, 1847. године ³⁸				
Место	Име и презиме	Старост	Укупно особа у дому	Напомена
Илача	Саламон Фурман	69	3	Приход 100 фл.
Илача	Јозефа, супруга	40		
Илача	Клара, ћерка	15		
Бановци	Саимеон Баум	21	2	Приход 60 фл.
	Фани, супруга	19		
Чаковци	Самуел Браун	30	3	Живи у колонијалном смештају
Чаковци	Розалија, супруга	25		
Чаковци	Адалберт, син	2		
Берак	Маурицијус Херцог	40	6	Живи у колонијалном смештају
Берак	Фани, супруга	36		
Берак	Розалија, ћерка	10		
Берак	Филип, син	10		
Берак	Јакоб, син	8		
Берак	Абрахам, син	4		
Свињаревци	Леополд Фурман	36	4	Живи у колонијалном смештају
Свињаревци	Фани, супруга	33		
Свињаревци	Ана, ћерка	13		
Свињаревци	Регина, ћерка	10		
Петровци	Саламон Кун(?)	38	5	Приход 140 фл.
Петровци	Терезија, супруга	28		
Петровци	Фани, ћерка	8		
Петровци	Сали, ћерка	7		
Петровци	Јозеф, син	5		
Јанковци	Катарина Штајн, удовица	38	7	Приход 200 фл.
Јанковци	Маурицијус, син	17		

³⁸ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1847_F_0001_p_0035

Јанковци	Леополдина, ћерка	19		
Јанковци	Сали, ћерка	18		
Јанковци	Терезија, ћерка	13		
Јанковци	Адолф, син	11		
Јанковци	Давид, син	7		
Негославци	Фани Штајн, удовица	31	2	
Негославци	Терезија, ћерка	5		
Сотин	Леополд Цајзел	30	4	Приход 180 фл.
Сотин	Ева, супруга	28		
Сотин	Давид, син	3		
Сотин	Карол, син	5		
Миклушевци	Симеон Фурман	24	2	Приход 80 фл.
Миклушевци	Ана, супруга	19		
Ловас	Габриел Вајс	40	5	Живи у колонијалном смештају
Ловас	Лоти, супруга	37		
Ловас	Игнац, син	17		
Ловас	Сали, ћерка	16		
Ловас	Лени, ћерка	5		
Шаренград	Маурицијус Бреслауер	27	6	Приход 120 фл.
Шаренград	Розалија, супруга	22		
Шаренград	Иван(?), син	3		
Шаренград	Ана, ћерка	1/4		
Шаренград	Бернард (?)	14		
Шаренград	Јулијана, слушкиња	14		
Новак	Јакоб Бреслауер	34	7	Приход 200 фл.
Новак	Ана, супруга	30		
Новак	Леополд, син	6		
Новак	Симеон, син	4		
Новак	Менци	2		
Новак	Маурицијус	12		
Новак	Амалија, слушкиња	19		
Товарник	Хенрик Шајнфелд	50	5	Приход 300 фл.
Товарник	Розалија, супруга	40		

Иришки срез, 1847. године ³⁹									
Име оца или мајке породице	Место	Отац или мајка	Супруге	Синови	Браћа и сестре	Рођаци	Укупан број особа у дому	Трговци	Годишњи приход
Јакоб Краус	Јазак	1	1	1		1	4	1	200
Адолф Розенбергер	Шуљам	1			1		2	1	50
Укупно		2	1	1	1	1	6	2	250

Илочки срез, 1847. година ⁴⁰											
Име оца или мајке Породице	Место	Отац или мајка	Супруге	Синови	Ћерке	Рођаци	Број слуга и слушкиња Јевреја	Укупно Јевреја у дому	Трговци	Занатлије	Годишњи приход
Маркус Бергер	Сот	1	1	5	3		1	10	1		100
Херман Хендлер	Моловин	1	1					2		1	75
Фани Штерн, удовица	Љуба		1	3	2			6		1	80
Самуел Функ	Илок	1						1		1	360
Игнац Вортман	Илок	1	1	1	4		1	7	1		500
Маркус Ланг	Илок	1	1		1			3	1		350
Давид Клајн	Илок	1	1		1			3			250
Леополд Флеш	Нештин	1	1			1	1	3	1		400
Маркус Клајн	Визић	1	1					2	1		100
Јакоб Флеш	Сусек	1	1		1	1	1	4	1		380

³⁹ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1847_F_0001_p_0035

⁴⁰ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1847_F_0001_p_0035

Мартин Шпицер	Баностор	1	1					2	1		280
Игнац Вилхелм	Черевих	1	1	2	1		1	5	1		350
Укупно		11	11	11	13	2	5	48	8	3	3225

Ердевички срез, 1847. године ⁴¹											
Име и презиме	Место	Отац и мајка породице	Супруге	Синови	Ћерке	Браћа и сестре	Слуге и слушкиње Јевреји	Укупно Јевреја у дому	Трговци	Годишњи приход	
Абрахам Лустиг право Фукс	Шид	1	1	1	1		1	5	1	750	
Јозеф Алтвер	Шид	1	1	5	4			11		250	
Игнац Штајнер	Шид	1	1	3		1		6	1	550	
Јакоб Хирт	Шид	1	1	6			2	10	1	700	
Давид Полак	Гибарац	1	1	3	2			7	1	300	
Јозеф Розенберг	Бачинци	1	1	3				5	1	450	
Леополд Ледерер	Кукујевци	1	1		1		1	4	1	800	
Бернард Краус	Чалма	1	1		1	1		4	1	450	
Игнац Циглер	Лежми- мир	1	1	1				3	1	300	
Игнац Штерн	Дивош	1	1	4	2			8	1	400	
Херман Браун	Бингула	1	1	1	1			4	1	300	
Давид Боровиц	Ердевик	1	1				1	3	1	400	
Удовица Грин	Ердевик	1		2	4			7	1	250	
Укупно		13	12	29	16	2	5	77	12	5900	

⁴¹ Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL): фонд С 55
Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055_1847_F_0001_p_0035

Резиме

Деветнаести век је период наставка борбе Јевреја за равноправност и грађанске слободе. Током 18. века, осим у Земуну и Петроварадину, Јевреји се у Срему јављају тек спорадично као привремени трговци. Патент о толеранцији цара Јосифа II из 1782. године представља први у низу законских мера којима су Јеврејима проширивана грађанска права. Све те мере, иако нису дозвољавале стално насељавање Јевреја у Срем, у многоме су омогућиле њихову трговину и привремени боравак. Управо ће та трговина и корист коју је од њих имала власт, имати кључну улогу за трајније насељавање. Тек 1840-их година Јеврејима ће бити дозвољено стицање некретнина у цивилном делу Срему, а три деценије касније и на територији бивше Војне границе. Јеврејске породице досељене у Срем током прве половине 19. века представљају основу заједнице која ће тек од краја 19. и током првих деценија 20. века доживети свој процват. У Мађарском националном архиву чувају се пописи Јевреја у Срему током прве половине 19. века. Ови пописи су од неизмерног значаја за историју јеврејске заједнице, и то како за изучавање њихове економске снаге и улоге у друштву, тако и за изучавање њиховог порекла, миграционих таласа и генеалогичке породице.

Списак референци

Необјављени историјски извори

Национални архив Мађарске – Magyar nemzeti levéltár (MNL):
фонд С 55 Departamentum Judaeorum, HU_MNL_OL_C_0055

Литература

Dobrovšak Ljiljana. *Židovi u Srijemu: Od doseljenja до Holokausta*.
Vukovar: Državni arhiv u Vukovaru, 2017.

Fényes Elek. *Magyarország statistikája*. Pest: Trattner-Károlyi, 1842.

Gavrilović Slavko. *Jevreji u Sremu u XVIII i prvoj polovini XIX veka*.
Beograd: SANU, 1989. (cyrillic)

Židovi na tlu Jugoslavije. Katalog izložbe. Muzejski prostor, Zagreb,
14. IV–12. VI 1988. Urednik A. Sorić.

Sremac Radovan, Klajn Emil. *Jevreji u Šidu*. Šid: Narodna biblioteka
„Simeon Piščević“ Šid, 2014. (cyrillic)

MA Radovan Sremac, Senior Curator

Independent Researcher

radovansremac@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0003-1908-2595>

Jews in Syrmia during the 19th Century first half. A forming of the community

Summary

During the nineteenth century, the struggle of Jews for equality and civil liberties continued. During the 18th century, except in Zemun and Petrovaradin, Jews appeared in Syrmia (Srem) only sporadically as temporary merchants. The Patent of Tolerance of Emperor Joseph II from 1782 is the first in a series of legal measures that extended civil rights to Jews. All these measures, although they did not allow permanent settlement of Jews in Syrmia, in many ways enabled their trade and temporary residence. It was precisely this trade and the benefits that the government derived from them that would play a key role in more permanent settlement. It was not until the 1840s that Jews were allowed to acquire real estate in the civilian part of Syrmia, and three decades later in the territory of the former Military Border. Jewish families who immigrated to Syrmia during the first half of the 19th century formed the basis of a community that would only flourish from the end of the 19th and during the first decades of the 20th century. The Hungarian National Archives preserve censuses of Jews in Syrmia during the first half of the 19th century. These censuses are of immense importance for the history of the Jewish community, both for studying their economic strength and role in society, and for studying their origins, migration waves, and family genealogies.

Keywords: Jews, Syrmia, migrations, population censuses.